

KARWAN No. 15 1983

نەسانجى

Translated from English by Aram Qaradaghy

سويندم خواردووه بههقى تەقەى بەرانبەرى

بىكۈزم . (ھىشتاتەقەيەكم قەرزازە .)

* شەويك لە بىقۇواك *

ئىمەدا پىر بۇو . بەحوكىمى شارەزايى فەزلى بەسەرمانە وە
ھەبۇو ، جىگە لەۋەش لەبەرئە وەزۇرې بىزىسى كات خەمبارو گىزى
زمان پىس بۇو كارىگەرى يەكى زۇرى لەسەر نەقلن ئىمەى
ھەزەزە كار ھەبۇو . نەمە كاتى خۇى لەپىزى ھىزى سوارەدا
بۇوە تابلىقلىيەتلىك بۇوە كەس نەزەنلىقى چى واي
لىكىدبوو واز لە سۇها بىيىنە وەشارو چىكەيە كى بىن بايەخى
ئاوادا ھالى لى بىداتە وەزىانىكى سادە وەھەمان كاتدا دەست
بىلۋانە بەسەر بەرىت . بە ھالقىيە كى پەشى دېراوە وە بېن
دەھات و دەچىو ، كەچى دەركاى بۇھە مۇۋە ئەفسەرە كانى
فەوجە كە لەسەر پېشت بۇو . كەرجى قاوهلىقى يەكەى لەدۇسى

1
لە شاروچكەى (س) جىڭىز بۇو بۇوين . ھەمۇوتان
دەزانن ژيانى ئەفسەرە سۇها جۇنە : بەيانىان مەشقۇ
سوارى ، قاوهلىقى لەمالى سەركىرەدە فەوج يالە ئۇتىلى
جۈولە كەيەك ، و شەوانىش خواردەنە وە قومار . دەركاى دوا
مالى شاروچكە كەمان لى داخرا بۇو ، كەچى عازەبىش خوا
پېپىووی . بۇيە ناچار لە مەلېبەندى يەكتىريدا كۆ دەبۇوينە وە
ھەر لە بەرگى يەكتىرى ورد دەبۇوينە .
لە كۆمەلە كەماندا تەنبا كابرايەك ھەبۇو سۇپاپى نەبۇو .
ئەم كابرايە كەرجى تەمەنلىقى سى و پېنچ سالىيەك دەبۇوبە لام لەچاو

ئەفسەر يىكمان لە كەلدا بۇوتا زەبۇق وەجه كەمان را كۆيىزرا بۇوه ، بەدەم يارىيە وە ، لە خۇيىيە وە بانقە كەى زىياد كرد . سىلەفيۇ تەباشىرىيەكى ھەلگرت و وەك ھەممۇ جارىيەك راستى كىردى وە . ئەفسەرەكە كە لاي وابۇ سىلەفيۇ بەھەلدا چۈوه ، وىستى مەسىلەكە بۇون بىكان وە ، بەلام سىلەفيۇ بىن دەنگ درېزەي بەيارى دا . ئەفسەرەكە لەھەوسەلە يىدا نەما ، فلەجە يەكى مەلگرت و ئەوهى بەھەلەي دەزانى سېرىيە وە . سىلەفيۇش تەباشىرىيەكى ھەلگرت و دووبارە ژمارە كانى نۇوسىيە وە . ئەفسەرەكە كە شەراب و قومارۇ قاقايى ھاۋپىكانى سەرى كەرم كىرىدىبوو ، ئەوهى سۇوکايىتى دانا ، شەمعدانىيى زىيىنى لەسەر مىزەكە ھەلگرت و ھاۋىشىتىي سىلەفيۇ ، باش بۇ ئەم لە دواسات دا خۇى لىلدا . ئىمە زۇر دلگەران بۇوين ، سىلەفيۇش لەرقدا سېھى ھەلگەر بابۇ ، چاوى ئاڭرى لىدەبارى ، ھەستايە سەرەپىي و تى : « قورباڭ پىاپى چاڭ بە بىرۇ سۇپاپى خوابكە كەئەمە لە مالە كەمدا رۇوى دا » .

بیتر نیمه سه ره نجامی مه سله که مان لایرون بود
هاوری تازه که مان له پیزی مردووان داده نا . هاوری جو وه
دهره وه و تیشی . که کابرای سه ره بانق بھی خوش نه
نیاماده یه بو پوو به پوو بونه وهی توله ی نه و سووکایه تی یه .
توزیکی تریش دریژه مان بھیاری دا ، به لام دیمان خانه
خوی که مان هیچ ناکای لهیاری نیه . بسویه یه که یه که مال
نیا ایمیان کرد ، هر که س بومه لبندی خوی ، به دهه پیشه وه
یام ، نه و فرمانه شاغریه مان ده کرد که وا به زیوه یه .

بو روژی دوایی له مهشقی سواریدا له یه کتريمان
ده برسی : توبیلی یه نهونه فسسه به سته زمانه نیستا زیندوویی
که چی نهونه نهه مان زانی خوی ده رکهوت . همان پرسیارمان
لی کرد ، له وه لامدا و تی هیشتا هیچی له سیلیفیووه بهی
نه گه یشتوروه . نه مهش نیمهی سه رسام کرد . کاتنی چووین بسو
ماله وه بولای ، ده بینین کاغه زینکی ناسی به ده رگاکه یه وه
ده لواسیوه و فیشه ک له دوای فیشه ک نیشانی لی ده گری . و هک
ده مهه جاریک بی نهونه و شه یه ک له باره هی به سه رهاتی روژی
هیشووه وه بدر کینی ، به خیره اهانی کردین . سی روژی تریش
تی په ری که چی نه فسسه ره که هیشتا زیندوو بسو .
به سه رسامی یه وه له یه کتريمان ده برسی : توبیلی یه سیلیفیو
به ته مای شهر نهی ؟ . له راستیدا سیلیفیو شه ری نه کرد ،

قایپ زیاتر نه بیو که له لایه نه کونه سه ربارزیکه وه ناماده ده کرا ، به لام شه مهانیا په بیتابه یتا ده به شرایه وه . مه گه ر خوا بزانی سه رجاوه ه سامان و دهستهاتی چی بیو ، خو که سیش ذاتی نه ده کرد نه و پرسیاره ه لی بکات . ژماره یه کی باش کنیبی ه بیو که هه مهوی ببریتی بیوله بومان و کنیبی سوپایی ، هه مهوکه س بیو هه بیو بی په له کردن له گیپانه وه بیاندا بیان خوازیت . نیشی سه ره کی نه م کابرایه ده مانچه ته قاندن بیو . هه مهو دیواری ثوره که هی به فیشه ک و دا بیپا بیو ، ده قوت شانه هی هنگه . کو خه بچکوله قورینه که هی جکه له هه ندی ده مانچه ، هیچی تری تیدا نه بیو شایانی باس بی . سه لیقه کی بی پایانی هه بیو له ته قه کردن دا . نه گه ر بیویستایه هه رمی یه ک بکات به نیشان ، هه مهو نه ندامانی فه و چه که ناماده بیون بی سی و دوو هه رمی که هی له سه ر شه په که یان بی بنتیه وه . زورجار باس ده هاته سه ریاسی ته قهی به رامبه ری ، به لام سیلیفیو (با نه وه بکهین به ناوی) هه رگیز به شداری نه ده کرد . نه گه ر لیبیان پرسیاره ناخو قهت ته قهی به رامبه ری کردووه ، نه وا به بی زهوقی یه که وه دهیوت : کردوومه و نیتردریزه هی بی نه ده دا . دیاریبو به وجوده پرسیاره قارس بیو . نیمهش هاتبیوینه سه ر نه و بروایه کی نه م کابرایه ده بی به هه ندی دهست و مشتی بی وینه یه وه ویژدانی توشی گونه میک بیو بیت . نه وهش بلیم هه رگیز گومانی ترسنونکیمان لی نه ده کرد ، زه لامی واهه یه هه ر ته نیا سه رو بیو خساری پیاو دلنيا ده کات . ماوه یه ک له وه دوا شتک رووی دا که بیوه مايه سه رسامم ، هه مهونان .

بۇزىچىكىان دەهەرەپەرى دەكەس لە ئەفسەرەكان لە مالى سىلەفيق قاوهەلتىمان دەكىردى وەك ھەمۇ جارىيەت بىرىيەتى باشىمان خواردەدەو . دواى قاوهەلتى داوامان لە خانەخۇى كىد بانقمان بۇدابىنى . زۇر ناپەزايى دەرېپى چونكە بەدەكەمن قومارى دەكىردى ، بە لام سەرەنچام داواى كىد كاگەزبىيەن ، ئىزىكى پەنجا دە پۇپىل يەكى لە سەرمىزەكە خېرىكىدە وەدەستى كىد بە وەرەقە دابىش كىردىن . ھەمۇ دەهەرەمان داو يارى دەستى بىي كىردى . سىلەفيق عادەتى وابۇو لە كاتى يارىدا ئەپەرىي بىي دەنگ بىي و ھېچ قىسەو باس نەكەت . ئەكەر بەھاتايە و يارىكەرەپەرە ئەلەتىكى بىكىدايە ، سىلەفيق يەكسەر ھەمۇ پارەكەى بۇ دەكىزىايە و يان زىيادەكەى دەخستەلاوە . ئىئەم ھەمۇ شارەزاي ئەمە بۇوىن و وازمانلى دەھەتى بەكەپىق خۇي بىخوللىتەوە . بە لام ئەمەجەرە

نامه‌کانی له‌ریگه‌ی فه‌وجه‌که‌وه پی‌ده‌گه‌یشت سه‌ری له‌وی
ده‌دا . پوژیکیان نامه‌یه کی پی‌گه‌یشت ، به پهله په‌لی و
بی‌ثارامی‌یه‌وه هه‌لی‌پچری ، هرکه چاوی به نامه‌که که‌وت
شله‌ژا . ئه‌فسه‌ره‌کان هریه که مه‌شغولی نامه‌ی خوی بیو ،
تیبینی هیچیان نه‌کرد .

«جه‌نتلمانیه ! ... سیلیفیو هاوایی کرد ، «زرووف و
پیویست ده‌کات به‌زهوتین کات نئری به‌جی بهیلم . ده‌بی
نه‌مشه و بیروم . له‌و پاوه‌رده‌دانیم حمزه‌که‌ن بودا جار
ته‌شیریف بهینن بوقاوه‌لتی . چاوه‌ریتان ده‌کم . «ئینجا پروی
کرده‌من و له‌سه‌ری پویشت : «توش پیویسته بیت . «بم
قسانه‌وه به‌پهله مه‌لبه‌ندی سه‌رکرد اپه‌تی به‌جی هیشت و
ئیم‌ش دوای‌نه‌وهی پی‌که‌وتین له‌مالی سیلیفیو یه‌کتری
بیبینیه‌وه هریه که‌مان پویشت به‌پی‌ی خویه‌وه .

من له‌کاتی دیاریکراودا گه‌یشتمنه مالی سیلیفیو و دیم
نزیکه‌ی هه‌موو فه‌وجه‌که له‌وین . کابرا هه‌موو شت و مه‌کی
پیچابووه ، هر دیواره ریووته گولله ناژنه‌کان ده‌ستی لی
نه‌درابوو ، ده‌وری سفره‌مان‌دا ، خانه‌خوی تابلی بکه‌یف
بیو ، زوری نه‌برد ئه‌م به‌که‌یفی‌یه هه‌موو میوانه کانی ته‌نیه‌وه .
له‌گکل هیوای سه‌فری سه‌لامه‌ت و خوش‌بختی کابرا
سه‌فره‌له‌به‌ردا ، هر شووشه شه‌راب‌بیو هه‌ل ده‌پچراو مه‌ی
بیو که‌ف ده‌کردو پیک‌بیو چزه‌ی ده‌هات ، تا شه‌و دره‌نگ
ماینه‌وه . دوایی شه‌پقه کانمان هه‌لکرت و سیلیفیو یه‌که یه‌که
خواه‌افیزی لی‌کردن . پیش ئه‌وهی بچمه ده‌ره‌وه ده‌ستی
گرتم ، وه‌ستاندیم و به‌دهنگیکی نزم و تی : «ده‌م وی چه‌ند
قسه‌یه کت بوبکه‌م . «همنیش مامه‌وه .

میوانه‌کان هه‌موو پویشتبوون ، هر هه‌ردووکمان به‌جی
مابووین . به‌رامبیری یه‌ک دانیشتین و بی‌ده‌نگ سه‌بیله کانمان
داگیرسان . سیلیفیو خه‌یالی ریویبوو ، هیچ که‌یفه‌که‌ی توزیک
له‌وه‌پیشی نه‌مابوو . په‌نگی زه‌ردو چاوی ناگرین و ئه‌دووکله
خه‌سته‌ی له‌ده‌می به‌رز ده‌بیووه ، وای لی‌کردوو له‌دیویکی
پاستی بچی . دوای چه‌ند ده‌قه‌یه‌ک سیلیفیو په‌رده‌ی بی‌ده‌نگی
دراند .

«له‌وانه‌یه ئیتر هه‌رگیز یه‌کتری نه‌بیبینیه‌وه ، پیش ئه‌وهی
بریوم حه‌زده‌که‌م چه‌ند قسه‌یه کت بوبکه‌م . په‌نگه خوشت براانی

بیانوویه‌کی بجکوله‌ی بخوی هینایه‌وه و له‌که‌ل ئه‌فسه‌ره‌که‌دا
ناشت بیووه .

په‌نگه ئه‌مه تا راده‌یه کی باش پله‌ی کابرای له‌جاوی
لاوه‌کاندا که‌م کردبیته‌وه ، چونکه به‌لای گه‌نجانه‌وه که لایان
وایه ئازایه‌تی به‌رزتین سیفه‌ت و بیوی هه‌یه زورکه‌مایه‌تی پیاو
بیوه‌شیت ، ترسنونکی دواشته پیاو بی‌خوی بدات‌جاوی
لی‌بیوه‌شیت . به‌هر حال مه‌سله‌که ورده ورده به‌تاه‌واوی له‌بیر
چووه‌و سیلیفیو کاریکه‌ری پیش‌ووی به‌ده‌ست هینایه‌وه .

تنه‌نیا من نه‌هاتمه‌وه سه‌رخوم ، له‌بیر ئه‌وهی سروشت
خه‌یالیکی رومانتیکی بی‌به‌خشیبیوم و له‌وه و پیش‌یش له‌مه‌موان
زیاتر پیزی ئه‌م کابرایه م ده‌گرت که‌ژیانی مه‌تله‌لیک بیو بخوی و
به‌پاله‌وانی چیروکیکی سه‌یرم ده‌زانی . ئه‌ویش هه‌ردا منی
به‌دل بیووه . من تنه‌نیا که‌سیک‌بیوم که‌ئه‌و کابرایه له‌که‌لیدا له‌که‌لی
شه‌یاتانی زمان به‌ستراوی ده‌هاته خواره‌وه و له‌سه‌رخوو
به‌زه‌وقیکی سه‌یرو نائاسایی یه‌وه باسی جوزه‌ها شتی بیو
ده‌کرد . به‌لام هه‌رگیز ئه‌و شه‌وهم له‌یاد نه‌ده‌چووه که کابرا
به‌ناره‌زه‌زووی خوی نه‌یویست ئه‌و له‌که‌یه‌ی سه‌رشه‌ره‌فی
بسپیت‌وه . ئه‌م بیره‌وه‌ری یه‌ش وای لی‌کردبیوم نه‌م ده‌توانی
وه‌ک‌جاران له‌که‌لی بچوولیمه‌وه . شه‌رم ده‌گرد سه‌یری چاوی
بکه‌م . سیلیفیوش خو‌له‌وک‌ل‌حويانه نه‌بیو وه‌ک هیچ نه‌دیو
تیبینی هه‌موو شتیک نه‌کات و په‌ی به‌هونه‌که‌ی نه‌بات . دیاربیو
پیشی دلگران ده‌بیو . ئه‌وهی راستیش بی‌جاریک نا دووچار
هه‌ستم کرد کابرا ده‌یه‌وهی داخی دلیم بی‌هه‌ل‌بیزیت ، به‌لام من
خوم له‌و جوره هه‌لانه لاره‌داو سیلیفیوش ئه‌وه‌نده سوور نه‌بیو
له‌سه‌ری . ئیتر له‌وه به‌دوا هه‌ن او براوه‌راندا ده‌م بینی ،
گفت‌وکانی جارانم له‌که‌لی دا برایه‌وه .

دانیشت‌ووانی تیدو ته‌سه‌لی شاره‌گه وره‌کان ئاگایان له‌و
هه‌ست و نه‌ستانه نیه که به‌نیسبه‌ت خه‌لکی لادی و
شاروچکه کانه‌وه شتیکی ئاسایی یه . ، بخ‌نمونه وه‌کوو
چاوه‌پوانی روزی گه‌یشتی پوسته . روزانی سی‌شهمه و
هه‌ینی مه‌لبه‌ندی سه‌رکرد ایه‌تی فه‌وجه‌که له‌بیر ئه‌فسه‌رو
پله‌داران به‌ر نه‌ده‌که‌وت : هه‌ندیکیان چاوه‌ری یه‌پاره بیون ،
هه‌ندیکیان نامه‌و ئه‌وانی تریش بی‌زیانه . نامه‌کان لی‌رده و له‌وی
ده‌کرانه‌وه ، ده‌نگوباس بونه‌کتری ده‌گیزرا‌یه‌وه و به‌م جوره
مه‌لبه‌نده‌که جوش و خروشی تی‌ده‌که‌وت . سیلیفیوش که

ده کرد . نه نانه ت جاریک به خوشی بورتسویی به ناویانگه وه
مهست بیوم که دینیس دا فیدوی شاعیر ناوی خسته ریزی
نه مراته وه . هر سات ناساتیک ته قیه کی به رامبه ری
له فوجه که ماندا روی ده داو منیش له زوریه یاندا یان دووهم
بیوم یان به شداریکی چالاک بیوم . هاریکانم زور پیم سه رسام
بیون . به لام سه رکرده کانی فوجه که که یه که له سه ریه ک
ده گوران به پیاو خراپیکی بی جهندو چوونیان داده نام .

«منیش به ئاسووده بی (یا رنه که ئه وندش
به ئاسووده بی نه بوبی) که یقم به ناویانگم دههات . تاکپیکی
گنجی دهوله مهند که بونی پله و پایه یه کی دیاری کراوی لی
دههات ، هاته فوجه که مانه وه . له ژیانمدا که سی وه ک ئه و
که شخه و به خته و هرم نه دیوه . بیهینه بر چاوی خوت :
لاویتی ، ئه قل ، قوزی ، هله شه بی ، ئازایه تی بی وینه ،
ناوبانگ ، پاره که به هر چوار لادا په رشی ده کرده وه و ته و او
بیونی نه بیو . تینجا هول بده بزانه ده بی ج ئینتیاعیک له سه ر
ئیمه دروست ده کات ! . نازنایی پاله وانپیم که وه لیزی .
له سه ره تاوه که ناویانگمی بیستبوو ، هولی دا خوی بکات به
هاویم . به لام من به ساردی وه لام دایه وه ئه ویش بی
دلگرانی وازی هینا . هه ستم کرد زور رقم لیه تی . ئه و
ناوبانگی که فوجه که و له ناو ئافره تاندا هه بیوو ، نیمانیان
له کله مدا نه هیشتبوو . هه ولم دا شه بی پی فروشم به لام
هه میشه بی ای له فروفله کانم ده بسته وه و به و فروفلانه ای
خوی که هه میشه به لام وه له وانه ای من زیره کانه ترو
له راستیدا تابلی له وانه ای من چاکتربیون . ئه وه میوشتیکی
به گالته ده گرت . به لام نیازم ژه هراوی بیو . سه ره نجام
شه ویکیان له ئاهه نگیکداله مالی خاوهن مولکیکی پولونیایی بینیم
بیووه به گولی مه جلیسی هه میو خانمه کان ، به تاییه تیش خانمی
ماله که که ئه وکاته من مه سله بی کم له گلیدا هه بیو . ههندی
قسه ئی ناشیرینم چرپاند به گوئیدا سوره بیووه و شه پازلله یه کی
لی دام . هه روکمان په لاماری ده سکی شمشیره کانمان دا .
ئافرهت له وناوه دا بیورانه وه و خه لکه که به زور لیکان جیا
کردینه وه . بیارمان دا هر ئه و شه وه ته قی به رامبه ری
بکهین .

«شه بقی دابیوو . من له شوینی دیاری کراوی خومدا
له گهله سی دوو هه مه که مدا وه ستایه دا و بی ئارامی یه کی

من گوئی ناده مه ئه وهی ئه وانی تر چونم تی ده گن ، به لام توم
خوش ده وی و پیم ناخوشی به و ئینتیاعه هله بیه وه کله
باره مه وه و هرت گرت تووه ، به جیت بهیلم . . تینجا وه ستاو
دهستی کرد به پر کردن وهی سه بیله کهی . من سه رم شسپ
کرد بیوه و چرکه م له خوم بپیبوو .

«به لاته و سه ییر بیو ؟ .. له سه ری رویشت .. که
داخی خوم به و کابرا سه رخوشی (ر) نه رشت ؟ ! . توش له و
باوه ره دایت که مادام هه لبڑاردنی چه ک به دهست من بیو یانی
ژیانیشی له ژیزره حمه تی دهستی مندابیو ، به لام ژیانی خوم بی
مه ترسی بیووه . توچه زده کهی ئه وله سه رخوشی بهم بگیره ره وه
بودل گهه وریم ، که یفی خوت ، به لام حه زن اکه م دروت له گهله
بکه م ، ئه گهه بیم توانیایه توله له - ر - بکه مه وه ، بی ئه وهی
به هیچ جو ریک ژیانی خوم بخه مه مه ترسی یه وه ئه وا هه رگیز لی
خوش نه ده بیوم» .

به سه ر سامی یه وه سه ییریکم کرد ، ئه م دان پیدانانه ای
ته و او رای چله کاند . سیلیفیو له سه ری رویشت .

«به لی ، هه قی ئه وهی نیه ژیانم بخه مه مه ترسی یه وه .
شه ش سال له مه و به شه پازلله یه کم خواردووه و دو زمنه که شم
هیشتا زرت و زیندووه» . زور حه زم ده کرد مه سله که یوون
بیهیته وه .

«ئه ئی بو شه برت له گهله که ئه کرد ؟ » . پرسی ، «ده بی
زدروف لیکی دابیین ! » .

«شه بیم له گهله کرد . سیلیفیو وه لامی دایه وه ، ئیستاش
یادگاری شه ره که مانم لایه .

مه ستایه سه ری و شه بقیه کی سووری نه خش کراوی
له مه بایه ک ده رهینا . شه بقیه که قهیتانی زه رکه شی پیوه بیو ،
له و جوره ای فه ره نسایی یه کان بیی ده لین (بونی دو پولیس) .
کاتی شه بقیه کهی له سه رکرد دیم هه ریک تیج له ژور ناو
چاوانیه وه کونی گولله یه کی تیدایه .

«نیاکات له وهی ... » . سیلیفیو له سه ری رویشت .. که
من کاتی خوی له فه و جی سواره هی - ن - دا بیوم . خوشت
مه بیل و میزاجم ده ناسی . ده زانی راهاتووم له هه میو شتیک دا
یه که م . به لام له سه ره ده می لاویتیدا ئه وه هه وس و ئاره زووم
بیووه کاتی ئیمه باوی شه فروشتن بیووه ، منیش یه که م سه
به گوبهندی سویابیوم . زور شانازیمان به سه رخوشی یه وه

پاریزه ره کهی بی) له موسکووه بی نووسیبوو گوایه فلان زلام
بیم زروانه زه ماوهندی ماره کردنی کچوله یه کی جوان
ده گیری .

«هملت هینا ، سیلیفیو و تی ، هم فلان زه لامه کی یه ؟ .
واده چم بی موسکو تابزانم ئه مجاره ش لده مه ده می
زه ماوهندیدا به هه مان ئه و بی باکی یه و بیوویه پوویه مردن
ده بیته وه وه که ئه و کاته ئی شه پهه هله لوزه کهی بی بیو ؟ ! ».
دوای ئه وه سیلیفیو هه ستایه سه ریبی و شه پهه کهی فری
دایه سه ره زه وی و وه ک پلنگی به ند کراو به ژوو ره که دا که وته
هات و چوکردن . من چز کم له خوم بربیبوو ، ئاگام لی بیو چون
جوهه ها هه ستونه ستی ئاگلک ناگلک و روژاند بیوی .

خزمه تکاره کهی هاته ژوو ره وه و تی ئه سپه کان
ئاماده ن . سیلیفیو به گه رمی دهستی گوشیم ، باوه شمان کرد
به یه کدا . سواری عاره بانه کهی بیو . دوو سندووق
له عاره بانه که دا بیو ، یه کیکیان ده مانچه ئی تیدابیو ، ئه وی
تریان شتومه کی خوی . جاریکی تریش خواهافیزیمان کردو
نه سپه کان دایانه غار .

2

جهند سالیک تی په بی . زدروف ماله وه ناچاری کردم
له گوندیکی هه ژاری ناوچه ئی (س) دا جیگریبیم . هه میشه
به دهست سه روکاری مولکه کانمه و شپر زه بیوم و داخم بی
ژیانی پیششیوی بی ناشیوب و بی خه مم ده خوارد . زه حمه تترین
شت که راهاتن له گلیدا ئه ستم بیو ، شه وانی ته نیایی پایزو
زستان بیو . هه ولم ده دا تاکاتی قاوه لتی هر چونیک بیوه کات
به سه ربیم ، قسمه له گه ل موختاری دی ده کرد ، لیم ده خوری
بو لای مولکه کانم تا سه یریکی نیش و فرمان بکه ، یان سه رم له
هدوژه تازه دهست بی کراو ده دا . به لام که تاریک داده هات
نهم ده زانی خوم به چی یه وه خه ریک بکه . ئه و چهند کتیبه
که مهی له سندووقی ئه و ل او ژوو ری که نجینه دا په یدام
کردم بیو ، ئه و دندهم خویند بیونه و له بیم کردم بیوون .
کیریلو قنای مال بیو بیوه بیش چهنده ها جاره گهی
چیروکه کانی بی خالی کردم بیومه وه . گورانی ئی ئافره تان ته واو
په ستیان ده کردم ئه گه رمه سه ری سه ری نه هینامایه ته ژان ،

له باس نه هاتورده و چاوه روانی دوژمنه که مم ده کرد . کات به هار
بیو ، خور زوو هه لات و دنیا گه رمی کرد . له دووره وه دیم
چاکه ته کهی داوه به سه ر شمشیره که یداو له گه ل یه ک تاقه
دووهه مدا به پی بیهه لامان دی . بیهه و پیهی چووین . نزیک
بیویه ، شه پهه کهی پر کردم بیو له هله لوزه و گرتبووی به
دهستیه وه ، دووهه مه کان دوازده هنگاو لیمان دوور
که وتنه وه . بپیار بیو من یه که مجاز ته قه بکه ، به لام ئه وهنده
توبه بوبووم باوه بیم به راستی و چینگیری دهستم نه ده کرد .
بیویه یه که م ته قه بیه خشی به و ، به لام دوژمنه که م به مه رازی
نه بیو . جا بپیار درا یانسیبی بیو بکهین . ئه و بیوی ده رجوو ،
به خت . چون هه میشه پشتی ده گری ! . نیشانه ئی لی گرتمو
شه پهه که می پیکا . ئینجا سه رهی من بیو ، سه ره نجام ژیانی
که وته . به ر دهستم . به وردی تیم بیانی تا که مترین نیشانه ئی
نیکه رانی له ده موجا ویدا به دی بکه . به رامبه ر ده مانچه که م
وه ستابوو ، هله لوزه ئی گیوی له شه پهه کهی ده رده هینا و
ناوکه کهی تف ده کرده وه بیهه لام . ئه و چونی ده گری له وژیانه
که لله بیی کردم . له دلی خومندا وتم : جنی چنی ده گری له وژیانه
بی بیش بکه که به لایه وه هیچ نیه ! . خه یالیکی شه بیتانی
به میشکمدا پهت بیو . ئه و دهسته نزیم کرده وه که
ده مانچه که م بیهه گرتبوو .

«وابزانم کاتی ئه وهت نیه بی له مردن بکه یته وه ». من
بیم وت ، «زور حمز ده کهی به زچایی بکهیت بیوی نامه وی لیت
تیک بدھم ». .

«به هیچ جوریک لیم تیک نادهیت ». وه لامی دایه وه ،
پیاوی چاک به په نجهی پیدا بینی . به هه رحال خوت چوشت بیی
خوش بی وابی . ته قه یه کت قه رزام و یه میشه له خزمه تندام ». .

ئاورم دایه وه به لای دووهه مه کانمداو پیم وتن « نیستا
نیازی ته قاند نم نیه . بهم جووه ته قه به رامبه ری یه که مان دوایی
هات .

«سوپام به جنی هیشتوله شوینه بچووکه دا دامه زرام
ئیتر له وساوه روزن بیووه خه یالم لای توله سه ندنه وه نه بیی ، وا
ئیستاش کاتی هاتووه ». .

سیلیفیو ئه و نامه یهی له باخه لی ده رهینا که ئه م به یانی یه
بیی گه یشتبیو ، دای پیم بیخوینمه وه . کابرا یه ک (ده بی

سالان خوی کرد به ژوردا . کوئن زورگه رم و دوستانه لیم هاته پیشی . دوای نه وهی هولمدا به سه ره په سانمدا زال بیم ، خه ریک بوب خومی بی بناسیتم ، به لام نه و دهست پیشکه ری کرد . دانیشتن گفتگوی له سه ره خوو به ماریفه تی ، زوری نه برد به سه ره شه رمی ته نیایی دوروو دریزمهدا زال بوبو . نه وهندی نه مابوو ته او بیمه وه سه رخوم ، له پر کوئنیس خوی کرد به ژوردا و یه کاویه ک زیاتر له پیشوبو په شوکام . به راستی خولقاویکی ناسک بوبو . کوئن بی پی ناساندم ، منیش هولمدا خوم هیمن پیشان بددم . به لام تازیاتر هولم دهدا هیمن بیمه وه ، زیاتر ده په شوکام . بونه وهی ماوهم بدنه بیمه وه سه رخوم و به دانیشتنی ناوکوبی نه ناسیاوان رابیم ، له بینی خویاندا که وتنه قسه و وک دراویسی یه کی دیرین منیان بی زیاده ماریفه ت به جی هیشت . منیش به ژوره که دا که وتمه گه ران و سه پرکردنی کتیب و وینه کان . گه رجی زور شاره زاییم له بارهی وینه وه نه بوبو ، به لام وینه یه کیان زور سه رنجی را کیشام نه ویش وینه ی دیمه نیکی دیهاتی سویسرهی بوبو ، به لام ونه بی وینه که خوی له خویدا سه رنجی را کیشام ، نه خیر ، به لکودوو کونی فیشه کی تیدابوو یه ک ریک له سه ره نه وی تر . « نیشا نجی یه کی چاک بوبو ». بوبوم ورگیرا بوبو کوئن و تم :

« بله ، نیشانچی یه کی لی هاتووه . تو نیشانچی یه کی باش نیت ؟ » .

« زور باش ! . و لام دایه وه دلشداد بوم به وهی سه ره ن GAM قسه هاته سه ره بیک که من زور حزی لی ده کم . « له دوروی سیی هنگاوه وه کاغه زی قومار ده پیکم ، به ده مانچه ، چونکه دهستم به ده مانچه را هاتووه » . « توخوا ؟ ! . کوئنیس وک زور حزی له باسه که بی وه لامی دایه وه ، « نه کیانه تو ده توانی له دوروی سی هنگاوه وه کاغه زی قومار بیکی ؟ » .

« پروژیک تاقی ده که بینه وه ». کوئن وه لامی دایه وه . « من کاتی خوی نیشانچی یه کی خراپ نه بوم به لام چوار ساله ده مانچه مه گرتووه به دهستمه وه » .

« نه هوو » . و تم ، « نه گه روابی ، دلنيام ئیستاله دوروی بیست هنگاوشو وه لی ناده دیت . ده مانچه ته قاندن پیویستی به مه شقی روزانه هه یه من خوم نه وهم به سه ره هاتووه . کاتی

له وانه بوبو خوم به خواردن وه وه ، بگرایه ، جگه له وهش پیاو بوراست نه لی ، ده ترسام به هوی نه میزاری یه وه بیم به سه رخوشیکی همیشه بی ، یانی سه رخو شیکی بی مانا ، له وانه ی له ناوجه که ماندا له زماره نایان . در او سیکانیش ته نیا دوویی زه لامی وابوون له و به خت ره شانه که نزگه ره و هه نسک دان زیاتر هیچیان لی نه ده بیسترا . ته نیایی له هاوردی یه تی نه وانه ناسووده تره .

چوار فیرست له لامانه وه مولکه گرانبه ها کانی کوئنیس (ب) بوبو ، به لام له پاسه وانیک به ولاوه که سی تری لی نه ده زیا . کوئنیس یه کجارت ، له یه که مانکی شوو کردنیدا دیده نی کرد بوبو ، مانگیک که متر له وی مابووه . له دوویم سالی ته نیاییمدا ده نگ بلاو بوبه گوایه کوئنیس و میرده که نیازیان وایه هاوین سه ره مولکه کانیان بدنه . نه و بوبو سه ره تای حوزه یه ران گه یشتن .

دیده نی دراویسی یه کی دهوله مهند شتیکی گرنگه له ژیانی دانیشتووانی دیهاتدا . خاوهن مولک و دهست و به رهیان دوویمانگ له پیش و سی سال له دوای دیده نی یه که وه باسی ده که ن . به نیسبه ت منیش وه ، پیاو بوراست نه روات ، هه للاه لای گه یشتنی دراویسی یه کی جوان و چه هیل کاریکی زوری تی کردم . سووتاوی چاوه روانی بینینی بوم . دوای قاوه لتی یه کم یه کشه ممهی دوای گه یشتنیان که وتمه بی بوبو کوندی (س) تا خوم به و خاوهن شکویانه بناسینم وک نزیکترین دراویسی و ملکه چترین خزمه تکاریان .

خزمه تکاریک ریی نووسینگه کوئنی پیشان دام و خوی چوو ناوم بگه یه نی . نووسینگه یه کی که وه و تابلی جوان رازاوه بوبو ، دیواره کانی به ره فهی پرکتیب ته نرا بوبو ، له سه ره ره فهیه ش نیوه په یکه ریکی بر رنجه دان را بوبو . له سه ره شاگردانیکی مه ره مه ره ناوینه یه کی که وه قیت بوبو بوبو ، نه وه شه وه فهیش دا پوشرا بوبو ، له سه ره له ببر نه وهی له مالی خوم شتی و نایابم نه دی بوبو ،

ده میکیش بوبو ئاگام له دهوله مهندی که سانی تر نه بوبو ، شه ره دایگرتم و به نیکه رانی و بی ئارامی یه وه چاوه روانی کوئنتم کرد ، وک چون خاوهن داوایه ک له ناوجه یه که وه چاوه روانی هاتنی و هزیر ده کات . ده رگا کرایه وه و کابرایه کی لی هاتووه سی و دوو

خوی له چاکترين نيشا نچي يه کانى فه وچه که مان بووم . به لام
جارىکيان يه که مانگى په بېق دهستم له ده مانچه نه دا -
ده مانچه که ئى خوم لاي وەستا بوو - ئىنجا ده زانى چى خاوهن
شكو ؟ . يه که ماجار نيشانى شووشە يە كم گرتە وە له دوورى
بىست و پىنج ھەنگاوه وە كچى چوار جارلە سەر يە كلەيم نه دا .
کاپتنە کەمان كابرايە كى قوشمه و قسە خوش بوو بىنى وتم -
ھەمۇ كەس ده زانى توهى ئە وە نيت ئە و شووشە يە بېيکىت ! .
ئاخ ، خاوهن شکو ، پېوېستە مەشق پشت كويى نە خەيت .
ئە گينا ئە وەندەي پىناچى هيچت بېر نامىنى . چاکترين
نيشانچى من ناسى بىتھەم ھەمۇ پۇزى مەشقى دەكىر ، به لاي
كەمە وە پۇزى سى فيشە كى پېش قاوهلىتى دەتەقاند ، فەرز بوو
لاي ، وەك چۈن پېكىك قۇركا پېش نان خواردن فەرزە» .

كۆنەت و كۆنەتىس زۇريان بىخوش بوو زامان بەربوو .
«تۈزىكى تۈرىش باسى دەستو مشتىم بۇ بکە» . كۆنەت
پېسى .

«دەزانى چى خاوهن شکو ، جارى واهە بوو دەي بىنى
مېشىنېك بە دیوارە كەوە نىشتۇتە وە - چى يە كۆنەتىس دەبىن
پېكىن نىنتدى ، به لام بە خوا پاستىپى دەلىم - ئى ئىتىر
مېشىكى . دى بە دیوارە كەوە يە كسەر ھاوارى دەكىر -
(كۈڈا) دەمانچە كەم ! . كۈڈا دەمانچە پىرى بۇ دەھىناؤ
لە گەل نالە يە كدا مېشە كە بە دیوارە كەوە دەفلىقايە وە» .

«بە راستى بىن وېنە يە» . كۆنەت ھاوارى كرد ، «ناوى چى
بوو ؟» .

«سېلەفيۇ ، خاوهن شکو» .

«سېلەفيۇ ؟ ! كۆنەت بازى دايە سەرپى و ھاوارى كرد .
تۇ سېلەفيۇت دەناسى ؟ !» .

«بېگمان خاوهن شکو . من و سېلەفيۇ دوو ھاوارى ئى كىانى
بووين . لە فە وچە كەماندا وەك يە كى لە خۇمان پېشوازىممان
لى كىردى . به لام و اپىنج سالە ھېچم لە بارە يە و نە بىستۇو . يانى
خاوهن شکو جەنابىشىتان دەتەن ناسى ؟ !» .

«بەلى ، منىش چاڭ دەم ناسى . قەت باسى بۇ
نە كىردوویت ... به لام نا ، بىرى ئى ئى ناجى ... قەت باسى
دىمەنىكى گىرنىكى ژيانى بۇ نە كىردوو ؟» .

«خاوهن شکو .. جەنابىشان مە بەستىان لە كاتە يە كە
گەنجىكى كە شخەچى شەپازلە يە كى لى دابوو ؟» .

«باشە قەت ناوى ئە و كەشخەچى يە بىن
نە و و و و و و ؟ !» .

«نە خېر خاوهن شکو بىنى ئە و تووم» .

لە پې راستى ئى شتە كەم بۇ دەرگە وە .

«ئۇ ، خاوهن شکو بىم بۇرە ! .. بىرى ئە وەم نە بوو .
ئە وە توپبۇرى ؟» .

«ئا ، من بووم» . كۆنەت بە پەشۈك اوى يە كى زۇرە وە
وەلامى دايە وە .

«ئە و وېنە يەش كە دوو گوللە كە لى ئى داوه ، يادگارى دوا
يە كى تېرىيىمانه ...» .

«ئۇ خوايە ، كۆنەتىس وتنى ، تکات لى دە كەم باسى ئە وە
مەكە ، دەزانى چەندى لى دە ترسىم ...» .

«دەزانم به لام دەبىن ھەمۇ بىكىمە وە .. كۆنەت وەلامى
دايە وە . ئەم دەزانى چۈن سووکا يە تىم بە سەر برا دەرە كەي
ھىنَاوە ، دەبا بشىزانى چۈن سېلەفيۇ تولە ئى كىردىمە وە» . كۆنەت
كۆرسى يە كى قۇلدارى بۇ را كىشام و فنيش بە وېرى زە وقە وە
كۆيم بۇ ئەم بە سەر رەھاتە خوارە وە شەل كىردى .

«پىنج سال لەمە و بەر زىنم ھىنَا . يە كەم مانگ ، يانى
مانگى ھەنگوينم لىرە ، لەم گوندە بە سەر بىر . من خۇشتىرىن
رۇزىنى ژيان و يە كىك لە ناخۇشتىرىن يادگارە كانىشىم لەم
خانوو دا بە سەر بىر دوو .

ئىوارە يە كىان پېكى وە چۈوپىنە دەرە وە . ئە سېبى
خېزانە كەم بە لە سە بوو ، ئەنە كەم نىكەران بوو ، پەشمە كەي
دaiيە دەست من و خۇى بە بىن گەپايە وە بۇ مالە وە ، منىش
بە سوارى . عارە بانە يە كى سە فەرىم لە حە وشە كە ماندا بە دى
كىردى لە وى بىن يان وتنى جەن تىلمانىك لە نۇو سىنگە كە مدا
چاوه بېمە و نايە وى ناوى خۇى بلىت ، دەلى كوايە ئىشىم
بىن يە تى . كە چۈومە ژۇرە وە بىن يە لىرەدا ، لە بەر دەم ئەم
نائىرىدەندا ، كابرايە كى تەپ و توپ زاۋى پېش درىز وەستا وە .
بەرە و بۇ ئى چۈومە و هەولەمدا بېرىم بىتە وە كى يە .

«كۆنەت ، چى يە نام ناسى تە وە ؟ !» . كابرا بە دەنگىكى
لە رىزىو وە وتنى .

«سېلەفيۇ ! . ھاوارم كرد ، ئە وى راستى بىن ھەستىم كرد
تىرس داي كىتۇم .

«خۇيە تى ، كابرا وتنى ، ئىيىستا سەرە ئى منە بە قېيىم .

«پیمبلی نهادی میرده که م دهیلی راسته؟». ریوی کرده سیلیقیوی ترسناک و لی پرسی.

« راسته تنهای نیو، هه ردووکتان به سووبه تنانه .
کونتیس، کونت هه میشه به سووبه تیه تی ». سیاقیو وه لامی
دایوه، « جاریکیان به سووبه شه پازله یه کی لی دام، ته قهی
لی کردم و دای له شه پقه که هر به سووبه ت، ئیستاش هر
به سووبه ت ته قهی لی کردم و نهی پیکام ئیستا منیش دهمه وی
سووبه تیک بکه م ».

دوباره خوی و اپیشان دا نیشانم لی بکری له به ردهم
ماشادا . ماشا خوی هم‌لایه سه پیلاوه‌گانی .

«ماشا ، ههسته ، حهیام مه به ! . له توانامدا
نه ماوهاوارم کرد ، «توش قوربان به س گالته به و ئافرهته
بىرىدە خىته بىكە ! . دەتە وى تەقەبکە يان نا ؟» .

«نامه‌وی» . سیاقیو و هلامی دایه‌وه ، «ئیستا دلم ئاولی خوارده‌وه . بەنیگه‌رانی و بىئارامی بىنیمیت . ناچارم کردیت تەقەم لىبکەی ، ئەوهنەدەش بەسە . وارت لى دىنەم بۇ خوت و وېزدانت . لەپىرت نەچەمە‌وه» .

ویستی بیرونات به لام له بهر ده رگاکه دا راوهستا
سه یریکی ئه و وینه یهی کرد که من پیکابووم ، ئینجا بی ئه وهی
نیشانهی لی بگری ، پنهجی نا به به له پیتکه دا او لی دا
پویشت . ژنه که م بورایه وه . خزمه تکاره کانم نه یان ویرابوو
بریی لی بگرن ، به ترس و له رزه وه سه یریان ده کرد . هنگاوی
نایه ه یوانه که وه ، بانگی عره بانجی یه کهی کرد و بی ئه وهی
من مه سه له که تر بگه دویشت .

کوئن هر ئەوهندەی وت . بەو جۆرە کوتایی ئەو
چىرىوکەم بۇدەرکەوت كە سەرەتاكەي رۇزى لە رۇزان ئەوهندە
كىارى تىكىرىپۇم . ئىتىرەرگىزاوەرگىز پالاۋانەكەيم
ئەندىدەوە . دەلىن گوايە ئەم سىلەفيویە لەكاتى راپەرپىنى
ئەلىكساندەر ئىپسىلانتى دا سەرگىرەي ھىزىك بۇوهولە شەپرى
سەكولىانە دا كۈزدەواه .

لهم كتبناه و و و كتبناه او

Alexander Pushkin, Selected Works, Vol. 2PP.13—25 Progress Publishers, Moscow, 1974

هاتووم ده مانچه که م خالی بکه مه وه . ئاماده بیت ؟ ». ده مانچه که لی له باخه لی سه ر سنگی وه دیار بیوو . دوازده هه نگاوم زهار دلو له و سوچه دا راوه ستام و داواام لی کرد خپرا بکات ، پیش ئوهی ژنه که م بیت وه پهنجهی پیدا بانی . به لام به بیانووی پوونا کی یوه خوی دواخست . مومیان بوهینا ، ده رگام دا خست و داواام کرد ری که س نه دهن بیت و ژووره وه . ئینجا داواام لی کرد ته قه م لی بکات . ده مانچه که لی ده رهینا و نیشانی لی گرتم . ده ستم کرد به چرکه ژماردین ، بیرم له خیزانه که م کرده وه . ده قه یه ک بی ئارامی تال تی په پری . سیاقیو دهستی بردایوه .

«بهداخه وهم ، سیلچیو و تی ، دهه مانچه که م ناوکه هه لیوژهی تیدانیه ، گوللهش زور قورسه . ناتوانم ، ثمه به ته قهی بهرام بهری دانانیم ، به لکوو به پیاو کوشتني ده زانم . فیرنیم پیاوی بی چه ک بکوژم . باله سه ره و دهست بی که منه وه . ما مانسیب بکه من بو به که م ته قاندن» .

سەرم لى دەرنەدەكىرد ، ئەوهنەدەي لەبىرم بى رازى نەبۇوم . بەلام دواجار دەمانچەيەكى ترمان هىتىا . دۇو پارچە كاغەزىشمان هىتىاو پېچامانەوە ، ئەو خىتىيە شەپقەكەيەوە ، ئەو شەپقەيەي كە روژى لە روژان كوناوا دەرم كردىبوو . ئەمچارەش بۇ من دەرچوو . بەزەردەخەنەيەكى واوه كە هەرگىز لە يادم ناچى وتى «كۆننەت .. شەيتانىش بەختى وەكىو تۇى نىھە». نازانم جىيم لى بەسەر ھاتىبوو ، نازانم چۈن پېمپى دا ئەوهەم بى بىكەت . بەلام بەھەر حال پەنجەم نا بەپەلەپىتكەداو ئەۋىنەيەم پېكى . (كۆننەت پەنجەي بۇ وىنە كۆللە كون كردىوو كە راکىشىا .) دۇرەتى سۈورەلگە را كۆننەتىس رەنگى بۇو بە كاغەزى سېپى . منىش نەم توانى سەرسامىم بخۇمەوە .

«ته قاندم» کونت له سه ری رویشت ، سوپاس بو خوانم
پیکا . ئینجا سیلچیو .. له و ساته دا دیمه نی زور ترسناک بولو ...
نیشانی لى گرتم . له پیکدا ده رکا کرايە و هو ماشا به هاواره و ها
خوی کرد به ژوردا او خوی هەلدايە سەرشام . كە ئە و م بىنی
ھاتمه و سەر خۇمۇم بىمۇت :

«گیانه کم ، نه و هتا به سو عبه تمانه ، بُو وات له خوت
کردووه ؟ . بِرُو تُوزی ئا و بخُورده و ، ئینجا و هر وه بُو لامان
دەمە وی ها و پله و ها پری ئى دیرىيەت پې بنا سىئىم» . ما شا
ھىشتى با وەرى ، نە دە كىد .